

Köszöntjük 60 éves tagtársainkat!

DR. JAKUCS LÁSZLÓ

(fotó: Hegedüs Gy.)

Dr. Jakucs László 1926. január 21-én született Sarkadon. Középiskolai tanulmányait a Debreceni Református Gimnáziumban végezte. 1945–1949 között a budapesti egyetem geológia szakos hallgatója, s egyben a híres Eötvös-kollégium tagja volt. 1949–1950-ben a moszkvai Ordzonikidze Geológiai Intézet aspiránsaként Avcsinyikov és Kamensz-kij professzorok mellett dolgozott.

A Budai-hegység és a Pilis barlangjaiban kutatva tette közzé első tudományos munkáit a hévforrásos barlangkeletkezés és a dolomitporlódás kérdéseiben. A Földtani Intézet geológusaként feltáró kutatásokat szervezett a Bükkben és az Aggteleki-karsztvidéken. A pilisi Sátorköpusztai-barlang egyik felfedezője volt. A nyomjelzéses vízfestések alkalmazásával a Jakucs László irányításával dolgozó kutatócsoport 1952-ben tárta fel a Béke-barlangot. Ez a siker a felszabadulás utáni magyar barlangkutatás mindmáig legjelentősebb eredménye, mely

nem a véletlen, hanem módszeres tudományos munka eredménye.

Jakucs László az Aggteleki-cseppkőbarlang igazgatójaként évtizedes tudományos és gyakorlati munkát végzett a környező karsztvidéken. Merész kérdésfelvetéseivel gyakran ösztönözte a szakmai közvéleményt termékenyítő vitákra. Sokrétű megfigyeléseivel nagy mértékben járult hozzá a hazai kutatások elméleti megalapozásának kiteljesedéséhez. Kandidátusi disszertációját az Aggteleki-karsztvidék általános karsztgenetikai, morfológiai és hidrogáfiai kérdéseiről írta 1961-ben.

Jakucs László 1964-től a szegedi József Attila Tudományegyetem Természeti Földrajz Tanszékének vezetője. Földrajztanárok ezreit oktatta, s tanítja ma is. Tanítványai között megbecsült általános és középiskolai tanárok, neves kutatók örökítik tovább a Jakucs professzortól kapott, szinte kimeríthetetlen szellemi útravalót. Egykori diákjai évtizedek múltán is életre szóló élményként gondolnak vissza az általa szervezett nagyszerű hazai és külföldi terepgyakorlatokra. Jakucs László tudományos munkáinak nemzetközileg elismert, a külföldi szakirodalomban gyakran idézett szintézise, „A karsztok morfogenetikája” angol és orosz nyelven is megjelent. Az Aggteleki-karsztvidékről írt útikalauzai a honismeret és az idegenforgalom ügyét lendítettek fel. Népszerű munkái, a „Felfedező utakon a föld alatt” és a „Faggyúfáklyás expedíció” fiatalok ezreiben keltette fel az érdeklődést a barlangkutatás iránt.

Jakucs László neve elválaszthatatlanul összefonódott a magyar barlangkutatás ügyével. A speleológia egyik legsokoldalúbb hazai művelője. Nemcsak barlang- és karsztkutatóként, hanem tanárként, leánygőző előadóként és nagy hatású ismeretterjesztőként is fogalommá vált a neve. További szakmai, kutatói, oktatói munkájához jó egészséget kívánunk!

Dr. Kubassek János

DR. JÁNOSSY DÉNES

Dr. Jánossy Dénes 1926. március 24-én Budapesten született. Középiskoláit a Verbőczy gimnáziumban (mai Petőfi) végezte, ahol 1944-ben, a háború legvéresebb időszakában érettségizett. Édesapja jogásznak szánta, de ő e pályára alkalmatlannak tartotta magát, és végül is a Pázmány Péter Tudományegyetem természettudományi szakán tanári oklevelet szerzett. Már 1946-tól, mint egyetemi hallgató, fizetés nélküli alkalmazásban volt a Természettudományi Múzeum Őslénytárában, s végighaladva a szakmai élet minden lépcsőfokán 40 év múlva, 1986-ban mint az Őslénytár vezetője ment nyugdíjba. Kandidátusi disszertációját 1957-ben, akadé-

miai nagydoktori munkáját 1968-ban védte meg, s 1973-tól címzetes egyetemi tanár.

Fiatalkorától szenvedélyesen foglalkozott a madarakkal. Erről Vértes László ősrégész, az egykori „főnök”, így nyilatkozott: „Jánossy ismeri a madarak külsejét, színezetét, tollait, csontjait, hangját. Bármelyik tulajdonsága után felismeri, meghatározza a fajokat. A meggondolt, türelmes ember a madarak szerelmese, és még sem lett ornitológus. A kedvenceivel való foglalkozást nem választotta mesterségül. Paleontológus lett, őslénykutató, s kutatása tárgyául elsősorban az emlősöket választotta... az emlősökön belül is az apró rágcsálókat és rovarrevőket...”

(fotó: Hegedüs Gy.)

A barlangok őslénytani kutatásával már egyetemi évei alatt foglalkozni kezdett, első gyűjtését a Soly-mári-ördöglyukban végezte. Részt vett a híres Vértes-féle Istállós-kői ásatáson, s a leletanyag feldolgozásában egyaránt. „Számára is az Istállós-kő volt a szakmai ismeretek alapfokú iskolája, egyben egyeteme is. Itt vett részt először komolyabb ásatáson, itt ismerkedett meg tanulmánya tárgyával... Az első időben még tudtam tanítani..., de nem sokáig tetszeleghettem a tanítói szerepben. Jánosy célratörő szorgalommal vetette magát tanulmányaira, és szerepeink hamar felcserélődtek: ő lett a tanító és én a tanítvány” — írta 1957-ben Vértes László.

Jánosy Dénes barlangi ásatásait — azok száma miatt — egy köszöntőben felsorolni túl hosszú lenne, de néhánynak említése nélkülözhetetlen. A szakember és a tudomány számára talán legjelentősebb a Tar-kői-kőfülkében végzett több évig tartó munka, amikor még az ásatás anyagát számárháton kellett a közeli forráshoz szállítani, ahol az iszapolást végezték. S az esztramosi ásatás, amikor az egyedülálló leletanyag begyűjtésére csak egyetlen nap áll rendelkezésre. Kiemelkedő eredményeket szolgáltatott a Répáshutai-karsztzsák, a Rejteki-kőfülke, az Upponyi 1. sz. kőfülke, s legutóbb a Beremendikristálybarlang, ahol a kürtökkel, aknákkal nehezített közlekedés ellenére az anyag egy részét személyesen gyűjtötte be.

Jánosy Dénes eredményeit számos hazai és külföldi szaklapban publikálta, néhány cikke a Karszt- és Barlangkutatás, valamint a Karszt és Barlang hasábjain látott napvilágot. Tevékenységének legkiemelkedőbb írásbeli munkája „A magyarországi pleisztocén tagolása a gerinces faunák alapján” c. könyve, melyben többek között a hazai barlangi lelőhelyeket foglalta rendszerbe.

Társulatunk életébe 1963-ban kapcsolódott. 1966-tól 1968-ig az élettani szakosztály elnöke, 1969-től 1978-ig elnökségi tag volt, 1978-tól 1986-ig pedig társelnöki funkciót töltött be. Legnagyobb sajnálatunkra 1986-tól a Madártani Egyesület elnökeként folyton növekvő teendői miatt Társulatunk vezetésében szerepet nem vállalt. Az őslénytani szakosztályt azonban 1966-tól töretlenül vezeti. A két évtized alatt igen eredményes együttműködés alakult ki közte és a barlangkutatók között: a leadott leletanyagot készségesen meghatározta, visszajelzett, bejelentésre a helyszínre sietett. Lektorai segítségére a Karszt és Barlang szerkesztősége is mindig számíthat.

A Társulat szakmai munkásságának elismeréseként 1966-ban Kadić Ottokár éremmel tüntette ki, majd 1982-ben a Társulat érdekében hosszú időn át végzett munka jutalmául a Herman Ottó emlékéremet kapta meg.

Jánosy Dénes az általa művelt szaktudományban elért kimagasló eredményei révén a hazai barlangtudomány meghatározó egyéniségévé vált. Szerényen is tiszteletet parancsoló tudósként járult és járul hozzá a társulati célkitűzések megvalósításához.

Életműve további gyarapításához Társulatunk valamennyi tagja nevében jó egészséget és további jelentős szakmai eredményeket kívánunk!

Székely Kinga

TÁRSULATUNK 25 ÉVES TÖRZSGÁRDÁJA

Az 1958-ban újjáalakult Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulatnak 1961 óta, tehát 25 éve tagja:
Dr. Barátosi Kálmán egyéni kutató

György Péter	Papp Ferenc Barlangkutató Csoport
Prokopp István	Papp Ferenc Barlangkutató Csoport
Rónaki László	Mecseki Karsztkutató Csoport
Székely Kinga	egyéni kutató
Taródi Péter	VMTE

Köszönet

A Karszt és Barlang 1985-ös számától kezdődően tetszetős színes borítóval jelenik meg. Az előrelépést az tette lehetővé, hogy két csoport *Börcsök Péter* és *Gyovai László* tagtársaink közreműködésével jelentős segítséget nyújtott a többletköltségek fedezéséhez. Ezúton mondunk köszönetet az *Excelsior Gazdasági Munkaközösségnek* az 5000 forintos, a *Műtárgyakat Javító és Karbantartó Gazdasági Munkaközösségnek* a 7000 forintos támogatásért.

Szerkesztőség